

Kjønn, kompetanse og arbeid

– og potensialet for endring

Runa Brandal Myklebust

06.05.2025

Missing Men - New conceptual understandings of gendered educational choices

- Norsk forskningsråd
- 2024 – 2028

Hva er barrierene og mulighetene for menns inngang i kvinnedominerende utdanninger?

På hvilken måte henger oppfatninger av kjønn, kompetanse og arbeid sammen, og hvordan kan dette påvirke utdanningsvalg?

Hvordan kan slike oppfatninger endre seg?

Menn i grunnskulen

- 1 av 4 lærarar i grunnskulen er menn
- 1 av 5 av søkarar til studieretning grunnskulelærarar 1-7 er menn
- Halvparten av mannlege studentar sluttar på grunnskulelærarstudiet

Menn og kvinner i skulen over tid

- Frå 1860 blei det stadig fleire kvinner i skulen
- «Thi indenfor Skolen er jo nu alle enige om, at Kvinderne har en ligesaa nødvendig Gjerning at gjøre som Mændene. Det er ikke for at faa billigere Abeidskraft, at man har aabnet Kvinderne Adgang til Lærergjeringen, det er for at de særegne kvindelige Evner kan komme Børnene til gode»

(Rosning & Ullmann 1887, sitert i Hagemann, 1992)

Intervjustudie blant lærerstudenter

- Grunnskolelærerutdanning 1-7
- 41 intervju totalt, 21 menn
- Reorientering etter erfaring fra skole, SFO eller barnehage
- Endring:
 - oppfatninger om yrket: å jobbe med barn
 - oppfatninger om seg selv

Oppfatninger om yrket

Jeg tenkte liksom, det var det at jeg så at, hvordan læreren, jeg vet ikke, det var en sånn relasjon til elevene var liksom, hva det ga læreren, og så var det også hva det ga elevene på en måte.

Jeg vet ikke. Jeg har liksom, jeg har alltid likt når familien min har barn der og jeg henger med de liksom. Men aldri tenkt at dette er noe jeg har lyst til å drive med liksom. Men det er vel, du får bånd. Du får veldig sånne tette bånd.

Det beste med er vel, det jeg tror er best er jo ja, det er egentlig det båndet du får. Se hvordan en person utvikler seg over år, bli kjent med de. Det det er vel egentlig det jeg tenker på nå når jeg tenker lærer. Men det er sikkert fint å se at de blir bedre i et fag og sånn og. Men jeg tenker mest på det persondelen av det

Oppfatninger om yrket

Det var jo det at man har en så stor påvirkning i andres liv da, at man kan liksom være med å være den personen som kan støtte opp barn da, være der for de være med å forme de til å kunne bli noe fint i samfunnet da. Og det traff meg veldig da. Og det å kunne få være en så stor del av et barns liv synes jeg var veldig givende da. Så ja.

Jeg fikk litt for meg at det en lærer, de gjør mer enn å bare ha fagene da. Fikk se litt mye mer på den baksiden, hva de faktisk, hvor mye foreldre og mye omsorg, på de små trinnene er det på en måte det viktigste. Her handler det om å skape relasjoner med hverandre, skape et trygt, at det er et trygt miljø. Så det var... Jeg så vet ikke helt hva mer man skal si på det.

Det beste med å skulle bli lærer er at man har så mye innflytelse på elevene til å utvikle seg. Det er bare at du har den, altså la de realisere sine drømmer og sånn, og la de komme i en god rutine og å få venner og liksom ha et, lage et godt miljø i klassen sånn at man alltid har venner. Og ja, det er vel, det er vel det. At man, ja bare det å være med barn, det er jo alltid veldig kjekt liksom. De har alltid noe, det er bare godt i de på en måte. Ja, vanskelig å forklare. Det bare er kjekt, på en måte.

Oppfatninger om seg selv

Ja, det var jo litt derfor jeg startet på studiet, for jeg fikk mye gode tilbakemeldinger om at det virket som at dette var noe jeg var god til, og at man hadde litt talent på en måte, for å... jeg hadde ikke egentlig oppfattet det så mye før. Jeg visste at jeg på en måte har omsorg for folk og folk rundt meg og sånt, så det har alltid hatt det. Men det ble litt som en vekker på en måte når jeg fikk jobbe med det. Da var det noe jeg trivdes veldig godt med. [...] jeg tenkte at det ikke var for meg, men så viste det seg at, eller jeg tror hvert fall nå, at det *er* noe for meg.

Jeg hadde jo på en måte, jeg visste jo, jeg vet at jeg liker å være med barn. Men men, det var kanskje det at litt sånn at jeg var god på det på en profesjonell måte også som var, som gjør at det ble litt annerledes da, det gjør det helt annerledes, hvis det gir mening?

Oppfatninger om seg selv

Jeg tror kanskje at det var sånn, dette *passer* jeg med. Ikke fordi jeg nødvendigvis er skikkelig smart, men fordi jeg ser jeg ser ungen eller barnet. Ja, det var, ja, det var faktisk *akkurat* det som skjedde. I barnehagen så følte jeg på mange måter at jeg var *god*, liksom. Det er ikke noe jeg føler veldig ofte, jeg... At man er *god* på noe. Men akkurat der, det blir på en måte cocky da, men jeg føler meg bedre enn barnehagelærer med utdanning. Ikke alle, men. Og hvis man har en dårlig dag da, så var jeg veldig god på å tenke at det her er jobb liksom. Du må du må være den beste utgaven av deg selv, i hvert fall med unger, hvor du ikke sitter på et kontor for deg selv.

**INSTITUTT
FOR SAMFUNNS-
FORSKNING**